

Dubbelkvack i Göteborg

Karin Noomi Karlsson berättar om en helkväll med alternativ medicin.

ALTERNATIVA METODER inom medicinen blir allt mer populära och utbudet är idag enormt för den som vill söka sig utanför den vetenskapligt beprövade medicinens domäner. Föreningen Alternativ Medicin i Göteborg, i samarbete med Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, erbjöd den 11 november en helkväll med föredrag hos Svenska Missionskyrkans Ungdom vid Chapmans Torg. Det kunde ett gäng glada VoF:are naturligtvis inte motstå. Jag, Sofie och Peter Olausson och Martina Olsson gick dit. Kvällens föredragshållare var Leif Lundberg, som skulle presentera "Integrativ medicin för naturlig hälso- och viktkontroll", och Erik Enby, vars presentation hade titeln "Okända partiklar i blod och vävnad – orsak till kronisk sjukdom".

Först ut var Leif Lundberg som presenterade sig som ingenjör. Hans mål för kvällen var att berätta om integrativ medicin, om farorna med *gastric bypass* (förminskning av magsäcken) och att samtidigt sälja in sin egen viktminskningsmetod till det facila priset av strax under 100 000:- till hugade spekulanter. Lundberg driver hemsidan kostdemokrati.se där man kan ta del av ytterligare desinformation och erbjudanden. Exakt vad metoden gick ut på var även efter föredraget något oklart, men han talade varmt om de nio minuter qigong som man skulle genomföra varje morgon som en del av programmet. Han påpekade även att hans metod gav resultat där inte ens LCHF hade fungerat.

En bit in i Lundbergs presentation smyger sig en välbekant logga in i synfältet. Lundberg passar på att varna för Föreningen Vetenskap och Folkbildning som påstås bedriva hetsjakt på alla alternativmedicinare. Om man ska tro presentationen så är Dan Larhammar den farligaste av alla VoF:are – han presenteras med både namn och bild. Att det sitter fyra VoF:are på första raden och lyssnar noggrant på allt som sägs verkar ingen av de inblandade ha upptäckt.

Självklart kan man fundera både en och två gånger över nyttan respektive faran med *gastric bypass*. En del patienter får komplikationer i form av

**Leif Lundberg
driver hemsidan
kostdemokrati.se
där man kan ta del
av desinformation
och erbjudanden.**

bestående problem med illamående, svårigheter med näringsupptaget och så kallad dumpning (ofarliga men obehagliga symptom när maten kommer in för fort i tunntarmen). Helt klart finns det också de som blir hjälpta till ett bättre liv eftersom de blir av med en kraftig övervikt som kan leda till exempelvis diabetes, hjärtsjukdom och stroke. Att helt förkasta *gastric bypass* som viktminskningsmetod utan hänsyn taget till patientens situation verkar inte seriöst.

Efter Lundbergs dragning följde en kort bensträckare. Publiken bjöds på virvlat vatten och örtte. Vi fick även möjlighet att köpa lösnummer och teckna prenumeration på tidskriften *2000-talets Vetenskap*. Deltagarna utbytte glatt tips om vilken mängd kolloidalt silver som var bäst i samband med olika åkommor och hur man på bästa sätt skulle uppnå optimal hälsa med diverse suspekta metoder.

ERIK ENBY: CANCER ÄR EN SVAMP

Efter en något förlängd paus (det virvlade vattnet var populärt!) kliver Erik Enby fram till mikrofonen. Enby återkommer flera gånger till det faktum att han redan 2007 fråntogs sin läkarlegitimation men att han trots detta fortsätter att strida för sina patienters rätt till alternativa behandlingsmetoder. Han påstår att deslegitimeringen beror på att han "vågade säga sanningen" (bland annat hävdar han att cancer är en svamp), men den verkliga orsaken är att han hade varnats upprepade gånger för att ha behandlat bland annat cancerpatienter med verkningslösa naturläkemedel i strid med Patientsäkerhetslagen.

Publiken bereddes möjlighet att ställa frågor under föredraget. Enby var noga med att påpeka att han inte

får svara på vissa saker eftersom det skulle kunna leda till en anmälan om brott mot kvacksalverilagen, men att man gärna får boka tid för privat konsultation istället. Vi fick ta del av ett antal bilder som visade förstoringar av kroppsvätskor där Enby pekade ut diverse partiklar som han menade inte skulle finnas där. Han tillbakavisade påståenden om kontaminering av proverna i samband med att dessa har hanterats utanför steril laboratoriemiljö. Partiklarna skulle, enligt honom, påvisa olika sjukdomstillstånd som behövde behandlas. Som bevis för detta anfördes en bild av sur mjölk där man kunde se en tydlig klumbildning i väskan. Enby förklarade ingående att det fungerar på samma sätt i såväl blod som i andra kroppsvätskor.

Man ska ju inte göra sig rolig på bekostnad av andra människor, men när Enby i sin presentation visade upp en förstoring av sur mjölk som stöd för sina teorier om okända partiklar i blod fick vi nog alla anstränga oss för att inte tappa masken. Det är just den här blandningen av högt och lågt, av spekulationer, folkstro och förvrängda medicinska kunskaper som gör att man inte vet om man ska skratta eller gråta åt den här typen av verksamhet.

Sur mjölk – ledtråd till cancerens gåta?

Erik Enby är själv övertygad om sin enastående begåvning och sin förmåga att behandla sjukdomstillstånd där den så kallade skolmedicinen går bet. Som stöd för sina påståenden om att han kan bota nästan vilka sjukdomar som helst med sina revolutionerande metoder får Enby hjälp av vänner i publiken. En kvinna som kallar sig Siv vittnar om sitt mirakulösa tillfrisknande från malignt melanom inne i halsen tack vare Enbys behandling.

Här vaknar min misstänksamhet. Jag är förvisso inte läkare, men så vitt jag vet är malignt melanom en form av hudcancer och inte en cancer som primärt uppträder inne i halsen. Jag bestämmer mig för att undersöka damens påstående närmare. Det visar sig att jag har uppfattat saken rätt, i alla fall om man ska tro den evidensbaserade medicinska forskningen. Malignt melanom är en hudcancer som börjar i de pigmentbildande melanocyterna som finns i undre delen av överhuden. I extremt ovanliga fall kan malignt melanom utgå från tarmslemhinnan, näthinnan eller skötet. Ingenstans hittar jag belägg för att ett malignt melanom kan uppträda inne i halsen utan att vara en metastasering från en tumör i huden som sedan har spridit sig utanför de närmaste lymfkörtlarna. Har det gått så långt så är sannolikt hoppet ute om att kunna bota tillståndet, oavsett behandlingsmetod. Det är alltså inte särskilt troligt att Sivs berättelse om det mirakulösa tillfrisknandet stämmer, då hon inte kan ha lidit av det hon påstod sig lida av. Diagnosen hade ställts av Erik Enby själv när Siv hade konsulterat honom.

Enby delar också gärna med sig av sina ”medicinska kunskaper” mera generellt. Till vår stora förvåning påstår han med bestämdhet att man kan få aids av att kyssa en

aidssjuk person. Här verkar han inte ha uppdaterat sina kunskaper sen det tidiga 80-talet. Jag är nästan på väg att säga emot honom men lyckas hejda mig i sista stund — jag vill inte riskera att vi blir utkörda innan mötet är slut. Enbys resonemang präglas även starkt av uppfattningen att man inte ska ge blodtransfusioner eftersom dessa alltid sprider smittämnen och okända partiklar som orsakar sjukdomar.

VARNING FÖR VoF!

Det fortsätter i samma stil hela föredraget igenom. I likhet med Lundberg passar Enby på att varna för VoF som gör allt för att sätta stopp för hans ”forskning”. En snabb titt på hans egen hemsida antyder dock att det inte är så mycket bevänt med den. Här listas ett antal artiklar men ingenting som har publicerats i några vetenskapliga sammanhang. Det får nog anses vara ett relativt magert resultat med tanke på att han, enligt egen utsago, har forskat i mer än 30 år.

Vi lämnade lokalen fascinerade, förbannade och förundrade. Det som kanske smärtar mest är att många människor söker hjälp hos sådana figurer som Leif Lundberg och Erik Enby. Drivna av ångest, och i jakten på svar där ett svar inte alltid står att finna, överger man beprövade medicinska metoder och söker mirakelkurer utan garantier. För den enskilde kan kostnaden bli stor — rentav mycket stor — när man hamnar utanför Försäkringskassans och sjukvårdens domäner. I bästa fall slänger man ut tusentals kronor på verkningslösa kurer. I värsta fall avstår man från en vetenskapligt beprövad medicinsk behandling som hade kunnat rädda ens liv.

BAKPULVER, KORALLSAND OCH KOSTTILLSKOTT

Leif Lundbergs erbjudande riskerar att göra ett stort hål i plånboken men kommer knappast att orsaka någon en för tidig död. Erik Enby är däremot farlig för sin omgivning. Trots att han deslegitimerades 2007 fortsätter han att praktisera sina ”medicinska” behandlingar bestående av bikarbonat, korallsand och diverse kosttillskott i en salig blandning. Svårt cancersjuka människor riskerar att avstå adekvat behandling till förmån för rena påhitt som i bästa fall är verkningslösa. Med detta i åtanke kan vi därför sammanfatta det samlade intrycket från vårt studiebesök med följande goda råd:

Ingrepp och behandlingar vars påstådda resultat inte går att verifiera vid oberoende försök är inte att betrakta som trovärdiga. Att svartmåla den som ställer kritiska frågor i stället för att visa upp sin verksamhet tyder på att man har något att dölja. Och — framför allt — om något *låter* för bra för att vara sant så kan du kallt räkna med att det *är* för bra för att vara sant. Vägen till kunskap går inte via privata bloggar och anekdotisk bevisföring — den går via beprövade vetenskapliga metoder. ✍

LÄSTIPS

www.cancerfonden.se

www.rfsl.se — uppdaterad, adekvat information om hur HIV smittar